

ปัญหาการจับข้าราชการ

ร้อยตำรวจเอก สัมพันธ์ รัตนเมกุล

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชานิติศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2539

ISBN 974-636-828-1

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

I1743868

ARREST OF GOVERNMENT OFFICIAL

POLICE CAPTAIN SANPACHAYA RATTANAMEKUL

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

For the Degree of master of Laws

Department of Law

Graduate School

Chulalongkorn University

Academic year 1996

ISBN 974-636-828-1

พิมพ์ต้นฉบับบทความวิจัยวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

ร้อยตำรวจเอกสัมพันธ์ รัตนเมกุล : ปัญหาการจับข้าราชการ (ARREST OF GOVERNMENT OFFICIAL) อ.ที่ปรึกษา : รศ.ไพฑูรย์ คงสมบูรณ์, อ.ที่ปรึกษาร่วม : อ.ชัยเกษม นิตสิริ, 139 หน้า. ISBN 974-636-828-1

การจับโดยทั่วไปต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา แต่มีบุคคลบางประเภทที่มีตำแหน่งหน้าที่ทางราชการได้รับการปฏิบัติเป็นพิเศษ คือก่อนที่จะมีการจับต้องขอความเห็นชอบจากผู้บังคับบัญชาก่อน ทั้งนี้เป็นไปตามระเบียบการตำรวจเกี่ยวกับคดี ทำให้กฎหมายเกี่ยวกับการจับไม่เป็นเอกภาพและมีข้อขัดข้องในทางปฏิบัติ

จากการศึกษาพบว่าเหตุผลในการออกระเบียบให้ความคุ้มครองข้าราชการเนื่องจากความไม่ไว้วางใจต่อกระบวนการออกหมายจับ เนื่องจากกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ได้ให้อำนาจพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจมีอำนาจออกหมายจับโดยไม่มีเจ้าหน้าที่ฝ่ายอื่นตรวจสอบในการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการ อาจกระทบต่อผลประโยชน์ของผู้เกี่ยวข้องและถูกกลั่นแกล้งกล่าวหาจนเป็นเหตุให้ถูกจับกุมดำเนินคดีได้โดยง่าย ซึ่งอาจทำให้การบริหารงานของรัฐเสียหาย ดังนั้นจึงควรปรับปรุงกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และระเบียบข้อบังคับเกี่ยวกับการจับข้าราชการ โดยให้ศาลเป็นผู้มีอำนาจในการออกหมายจับแต่เพียงผู้เดียว เนื่องจากศาลเป็นองค์กรที่มีความเป็นกลางและมีความเป็นอิสระจากฝ่ายที่ใช้อำนาจจับเพื่อให้เกิดการดุลและคานอำนาจกัน แต่ก่อนออกหมายจับต้องให้พนักงานอัยการใช้ดุลพินิจในการตรวจสอบว่ามีเหตุอันควรและมีเหตุจำเป็นที่ต้องจับตามกฎหมายหรือไม่ เมื่อได้แก้ไขดังกล่าวแล้วระเบียบการตำรวจที่ให้ความคุ้มครองข้าราชการในการที่ถูกจับก็ยกเลิกไป

ภาควิชา นิติศาสตร์
สาขาวิชา นิติศาสตร์
ปีการศึกษา 2539

ลายมือชื่อนิติ
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

#C670591

: MAJOR LAWS

KEY WORD ARREST OF GOVERNMENT OFFICIAL.

SANPACHAYA RATTANAMEKUL POL. CAP. : ARREST OF GOVERNMENT OFFICIAL.

THESIS ADVISOR : ASSO. PROF. PITOON KONGSOMBOON. THESIS COADVISOR :

CHAIKASEM NITISIRI . 139 pp. ISBN 974 - 636 - 828 - 1

In general, to arrest a person, the Criminal Procedure Code must be followed. However, for certain important high ranking officials, they are specially treated. Prior to their arrest, the approval from their superior must be received. The above-said are provided in the Police Rules on Handling of Cases. This resulted in inunity of the arrest provisions and troubles in practice.

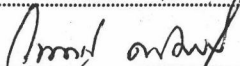
The study indicated that the purpose of the said Rules is to protect those officials due to the lack of trust in the reliability of issuing process of arrest warrants under the Criminal Procedure Code which authorizes the superior administrative or police official to issue an arrest warrant without the investigation by other officials. While the exercise of his functions may be adverse to the involved individual and tend to be object of harassment and accuse which leads to the undue arrest. Therefore, the Criminal Procedure Code and Police Rules of Case, in respect with the provisions for the arrest of officials should be revised and merely the court should be authorized to issue the arrest warrant as the court is being independent and can check the other parties. Before issuing an arrest warrant. The public prosecutor should exercise his on her discretion in attesting whether. There is adequate grounds and necessity to arrest or not. Once such measures has been putting into action the special rules to protect official in the case of being arrest could and should be revoked.

ภาควิชา.....นิติศาสตร์

สาขาวิชา.....นิติศาสตร์

ปีการศึกษา..... 2539

ลายมือชื่อนิติ.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

ในการค้นคว้าวิจัยเพื่อทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณท่านรองศาสตราจารย์ ไพฑูรย์ คงสมบูรณ์ ที่ได้กรุณาสละเวลาอันมีค่าของท่านรับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาให้แก่ผู้เขียน และขอกราบขอบพระคุณท่านอาจารย์ ชัยเกษม นิตสิริ อาจารย์ที่ปรึกษา (ร่วม) ที่ได้กรุณาชี้แนะหัวข้อวิทยานิพนธ์ ตรวจโครงร่างและให้คำแนะนำในการเขียนและแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ตั้งแต่เริ่มต้นจนสำเร็จงานที่สุด ซึ่งหากผู้เขียนไม่ได้รับความเมตตากรุณาจากท่านอาจารย์ทั้งสองท่านนี้แล้ว วิทยานิพนธ์ฉบับนี้คงจะไม่สำเร็จลงไปได้

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณท่านผู้ช่วยศาสตราจารย์ มุรธา วัฒนะชีวะกุล ท่านอาจารย์ พล ต.ต.ธรรมชัย แสงเสงี่ยม และท่านรองศาสตราจารย์ ดร.อภิรัตน์ เพ็ชรศิริ ที่ได้กรุณาสละเวลารับเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ รวมทั้งให้ความสงเคราะห์ตรวจและแก้ไขวิทยานิพนธ์ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น นอกเหนือจากที่ได้ให้ความช่วยเหลือมาโดยตลอดนับตั้งแต่เริ่มทำการศึกษาและเสนอเค้าโครงวิทยานิพนธ์ จนกระทั่งการจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปโดยสมบูรณ์ ท่านเหล่านี้เป็นผู้มีพระคุณแก่ผู้เขียนอย่างหาที่สุดมิได้

พร้อมกันนี้ ผู้เขียนขอขอบพระคุณ ผู้บังคับบัญชาและปียมิตรทุกท่าน ที่ได้ให้กำลังใจและให้ความช่วยเหลือในการค้นคว้า รวบรวมข้อมูลและเอกสารสำหรับการวิจัยและในการดำเนินการจัดพิมพ์วิทยานิพนธ์ฉบับนี้จนเสร็จสมบูรณ์

สุดท้ายนี้ หากการเขียนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะมีคุณค่าและประโยชน์ในการศึกษาวิชานิติศาสตร์อยู่บ้าง ผู้เขียนขอกราบมอบเป็นกตเวทิตาแต่ท่านอาจารย์ผู้ประสิทธิประสาทความรู้ให้แก่ผู้เขียนทุกท่านและหากมีข้อผิดพลาดบกพร่องประการใด ผู้เขียนขออภัยไว้แต่เพียงผู้เดียว

สารบัญ

		หน้า
บทที่ 1	บทนำ	1
	1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
	1.2 สมมติฐานของการศึกษา.....	4
	1.3 วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	4
	1.4 ขอบเขตการศึกษา.....	4
	1.5 วิธีดำเนินการศึกษา.....	5
	1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	5
บทที่ 2	อำนาจรัฐและความจำเป็นในการจับ และแนวความคิดเกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิของข้าราชการในการถูกจับ.....	6
	ส่วนที่ 1 อำนาจรัฐและความจำเป็นในการจับ.....	8
	2.1 แนวความคิดที่ให้รัฐมีอำนาจที่จะกระทำการอันเป็นการกระทบกระเทือนต่อสิทธิเสรีภาพของบุคคลได้ แม้ว่าบุคคลนั้นจะยังไม่ถูกศาลพิพากษาว่ามีความผิด.....	11
	2.2 จุดมุ่งหมายและความจำเป็นในการจับ.....	14
	2.3 มาตรการกลั่นกรองการใช้อำนาจรัฐในการจับ.....	18
	ส่วนที่ 2 แนวความคิดเกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิของข้าราชการในการถูกจับ.....	20
	2.1 ความหมายของคำว่า สิทธิเสรีภาพ.....	20
	2.2 แนวความคิดการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของข้าราชการในต่างประเทศ.....	23
	2.3 แนวความคิดการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของข้าราชการในประเทศไทย.....	26
	2.4 เหตุผลและการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของข้าราชการในการถูกจับตามกฎหมายไทยในปัจจุบัน.....	29
	2.4.1 เหตุผลในการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของข้าราชการในการที่ถูกจับแตกต่างไปจากราษฎรทั่วไป.....	29
	2.4.2 การคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญ.....	33

	หน้า
2.4.3 การคุ้มครองตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา...	33
2.4.4 การคุ้มครองตามประมวลกฎหมายอาญา.....	34
2.4.5 การคุ้มครองตามข้อบังคับกระทรวงมหาดไทยว่าด้วย ระเบียบการดำเนินคดีอาญา.....	35
2.4.6 การคุ้มครองตามประมวลระเบียบการตำรวจเกี่ยวกับคดี...	39
2.5 ประเภทของข้าราชการในประเทศไทยในปัจจุบันและความหมาย ของคำว่า ข้าราชการ.....	41
2.5.1 ความหมายของคำว่า ข้าราชการ.....	41
2.5.2 ประเภทของข้าราชการในประเทศไทยในปัจจุบัน.....	44
บทที่ 3 หลักกฎหมายและวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการจับและปัญหาการจับข้าราชการ.....	49
ส่วนที่ 1 หลักกฎหมายและวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการจับ.....	49
3.1 ความหมาย วัตถุประสงค์และหลักเกณฑ์ของการจับ.....	49
3.1.1 ขอบเขตและความจำเป็นในการจับ.....	54
3.2 หลักเกณฑ์ในการควบคุมการใช้อำนาจจับ.....	59
3.2.1 เหตุแห่งการจับและมาตรฐานแห่งการใช้อำนาจในการจับ	59
3.2.2 วิธีการจับ.....	72
3.2.3 มาตรการกั้นกรงการใช้อำนาจจับ.....	77
ส่วนที่ 2 ปัญหาการจับข้าราชการ.....	87
บทที่ 4 วิเคราะห์ ผลกระทบและปัญหาเกี่ยวกับการจับข้าราชการและข้อควรแก้ไข ปรับปรุง.....	98
4.1 ผลกระทบอันเนื่องมาจากการที่ข้าราชการถูกจับ.....	98
4.2 เหตุผลความจำเป็นและบทบาทของศาลในการควบคุมตรวจสอบ การใช้อำนาจของรัฐในการจับ.....	111
ส่วนที่ 1 การกั้นกรงตรวจสอบก่อนจับ.....	122
ส่วนที่ 2 การควบคุมตรวจสอบภายหลังการจับ.....	123

	หน้า
บทที่ 5 บทสรุป และข้อเสนอแนะ.....	126
5.1 บทสรุป.....	126
5.1.1 มาตรฐานในการใช้ดุลพินิจในการจับ.....	126
5.1.2 การกลั่นกรองและตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐในการจับ.....	127
5.1.3 เหตุผลในการให้ความคุ้มครองข้าราชการในการถูกจับ.....	130
5.1.4 ผลกระทบต่อข้าราชการเมื่อถูกจับ.....	130
5.2 ข้อเสนอแนะ.....	131
รายการอ้างอิง.....	134
ประวัติผู้เขียน.....	139